

време изучавали страната и по тоя начинъ се явявали и като географици и борци за правата на човѣчеството: въ едната рѣка съ кръсть, а въ другата съ орѣжие тѣ се борили съ езичниците, арабитѣ, и съ самитѣ туземци.

Давидъ Ливингстонъ прекаралъ въ Африка почти цѣлъ животъ. Презъ всичкото време той проповѣдвалъ учението на Христа и изучавалъ страната. Тихо, внимателно, съ голѣма предпазливостъ, се явявалъ той срѣдъ чернитѣ като учителъ, и съ думи и дѣла водилъ упорита борба срещу мохамеданството и арабскитѣ търговци на роби. Въ това скиталчество той открилъ въ централна Африка езерата Танганайка и Моеро (1867 год.). Когато предъ очитѣ му блеснали водитѣ на последното, въ душата му се събудила вѣковната мечта на човѣка — да открие изворотъ на най-дългата рѣка на свѣта — Нилъ. Голѣма експедиция, изпратена още въ царуването на единъ отъ фараонитѣ, намѣрила, че Нилъ извира отъ едно голѣмо езеро. Гръцкиятъ историкъ Херодотъ говори сжщото, а Птоломей отбелязва въ картата си едно езеро, отъ което извира божествениятъ Нилъ.

Съ Ливингстона въ случая се повторила историята съ Колумба. Той търсѣлъ изворотъ на една рѣка, а намѣрилъ тия на друга. Когато открилъ езерото Моеро, той помислилъ, че тия води сж началото на Нилъ, но скоро се увѣрилъ, че отъ това езеро изтича друга голѣма рѣка — Конго.

Безъ да бжде географъ, Ливингстонъ ни дава най-добри географски познания за цѣла централна Африка. Но неговитѣ книги ни даватъ най-вече сведения за срамната търговия съ роби и за страната, отъ гдето се взематъ тия роби.